

Text Zdeňka Motyginová / Foto archiv Ing. J. Jehličky

➊ Paddock aktivní stáje rodiny Pöhlmann Stubininsky v Lenggries (Bavorsko), 20 koní, v pozadí krmná stanice Schauer v kombinaci jadrné a objemné krmivo, kůň v popředí - viditelný čip na přední noze koně.

➋ Stanice s jadrným krmivem.

➌ Farma rodiny Kistler v Kranzbergu (Bavorsko), 45 koní – místo pro zkrmování sena.

kůň je sice domestikované zvíře, ale nemůžeme mu mluvit do všeho, zvláště když má kůň evidentně svůj názor na to, co je pro něj dobré. Aktivní stáj v uvedeném provedení je vhodný kompromis, jak v dnešním světě sladit požadavky lidí a přirozené potřeby koní.

Na jakém principu celý systém funguje?

Koním je nabídnuto uspokojení jejich životních potřeb, což je jadrné krmivo, objemné krmivo, pastva, voda, minerální, prostor k odpočinku a k úkrytu diferencovaně v určité vzdálenosti od sebe. Základním stavebním prvkem celého systému je automatická krmná stanice jadrného krmiva firmy Schauer. Toto zařízení podle údajů z čipu, který je umístěn v hřívě nebo na přední noze koně, vydá koni naplánovanou dávku jadrného krmiva. Je možné podávat až sedm druhů krmiva, přičemž toto krmivo

kůň dostane v libovolných časových intervalech. Poté, co kůň svou dávku jadrného krmiva sežere, má možnost krmnou stanicí opustit dvěma směry – to znamená, že například stará špatně krmitelná klišna je naměřována na jarní pastvu, zatímco poník se dostane pouze k senu.

Takže takový kůň putuje z bodu A do bodu B?

Ano, každý kůň během dne několikrát obejde „zájmové body“ vzdálené cca 50 metrů od sebe. Koně přitom obcházejí výběh (paddock) v okruhu – to, že se nemohou vrátit zpět stejnou cestou, zajišťují jednosměrné branky. Dle zkušeností provozovatelů stáji ujdou koně během 24 hodin 10-15 km. Četnost vyjede jadrného krmiva, případně též objemného krmiva, a směr pohybu koně v prostoru stáje řídí speciální software. Do

Největší přednosti aktivních stájí:

- Kůň je trvale na čerstvém vzduchu, což snižuje riziko onemocnění dýchacího ústrojí.
- Kůň přijímá potravu po malých dávkách několikrát během 24 hodin a pohybuje se, což příznivě působí na činnost trávicího traktu a snižuje riziko kolikových onemocnění.
- Kůň má kontakt se stádem, což přispívá k jeho psychické pohodě.
- V neposlední řadě je tento systém ustájení zajímavý i pro ošetřovatele, protože výrazně snižuje potřebu jeho práce.

Jiří JEHLIČKA:

Obliba aktivních stájí stoupá

Zatímco v ČR je stavba aktivních stájí v plenkách, na západ od našich hranic je tento způsob ustájení jako alternativa ke klasickému na vzestupu. V Německu je těchto stájí cca 70 a v Rakousku kolem dvaceti, ale i v těchto zemích by se před deseti lety daly farmy s aktivním ustájením spočítat na prstech jedné ruky. Další aktivní stáje se budují ve Finsku, Francii, Švýcarsku... Naprostou většinu z nich zajišťuje jak projekčně, tak dodávkou technologie rakouská firma Schauer Agrotronic GmbH. Ano, přesně ta, která získala na letošní Equitaně cenu za inovaci, o které jsme vás informovali v květnovém čísle.

Garantem české společnosti Agrico, s. r. o., která zastupuje Schauer Agrotronic GmbH, je Ing. Jiří Jehlička. Ten tyto stáje navštívil, a měl tak možnost se s jejich provozem seznámit. Navíc se podííl i na přípravě projektů nových farem.

Čím vás tyto farmy zaujaly?

Aktivní stáj je „inteligentní“ způsob volného ustájení koní, kde je zabezpečen vysoký životní komfort koní dle jejich fyziologických potřeb, které se utvářely po tisíciletí. Dnešní

Část paddocku rodiny Strahl v Rettenbachu (Bavorsko), 30 koní.

Jednosměrná branka.

Výhody pro chovatele:

- vysoká úroveň zoohygieny ustájení
- snížení potřeby namáhavé ruční práce
- zvýšení produktivity při ošetřování
- přehled o chování koní a spotřebě krmiv
- úspora a zlepšení využití krmiva

Je provoz náročný na pracovní sílu?

Pracovní náročnost je v tomto druhu ustájení nesrovnatelně menší než u klasických forem ustájení. Skupina 30 koní si vyžádá práci jednoho ošetřovatele v rozsahu čtyři hodiny denně během celého roku. Další výhodou je, že ošetřovatel může potřebné úkony – úklid areálu, navážení krmení atd. – provádět kdykoliv během dne, aniž by omezoval koně v jejich potřebách. Odpadá tak práce běžná v klasických systémech ustájení, tzn. krmení dvakrát až třikrát denně, stlaní a vyvážení hnoje atd. Ve všech stájích, které jsem navštívil, byla tím pádem patrná pohoda a klid koní i lidí.

Jak náročné je vybudování aktivní stáje co se týče prostoru?

Záleží na možnostech majitele. Navštívil jsem aktivní stáje, které jsou pro farmáře alternativou k jiné zemědělské činnosti. Farma se například nachází poblíž velkého města, kde žije mnoho zájemců o ustájení koní, a tak se farmář rozhodně místo chovu skotu poskytovat ustajovací služby... Tyto stáje jsou vybudovány jednoduše a z levných materiálů, přesto účelně a funkčně. Ale samozřejmě

Pro které koně je toto ustájení vhodné – je možné tak ustájit i sportovní koně?

Tento systém je bezvýhradně vhodný pro skupinové ustájení hobby koní, zejména pokud existuje návaznost na pasetvni areál. Pro sportovní koně a klisny s hříbaty je dle mého názoru méně vhodný, i když jsem viděl aktivní stáje, kde výjimka potvrzuje pravidlo. Rozhodující je motivace majitele. U sportovních koní je největším problémem podkování zadních končetin a výjezdy na závody. V případě několikadenních výjezdů je po návratu nutno koně umístit opět na dva až tři dny do integračního boxu.

Kolik koní zde lze ustájit?

Optimální skupina je do 30 koní. Viděl jsem i farmy, kde bylo přes 50 koní, v takovém případě byly vytvořeny dvě skupiny.

Dva vedle sebe umístěné automaty Schauer pro příjem jadra i objemného krmiva.

něj provozovatel stáje zadá požadavky, zároveň software umožňuje zpětně kontrolovat, zda kůň přidělené krmivo sežral.

Jak se nový kůň začlení do stáda? Naučí se to vůbec? Není to pro něj nebezpečné?

Nový kůň je po příchodu do aktivní stáje nejprve umístěn v tzv. integračním boxu. Tento box je z vnější strany přístupný pro ostatní koně, a tak si koně na sebe postupně zvykají. Po dobu integrace koně je nutný zvýšený dohled ošetřovatele – ten musí koně postupně seznámit s celým areálem a jeho „nástrahami“. Délka tohoto začleňování je pochopitelně individuální, v průměru trvá dva týdny. Samozřejmě existují případy, kdy kůň nezvládne tento systém využívat, ale tyto případy jsou ojedinělé. Zpravidla se jedná o starého koně s předchozí „psychickou“ zátěží.

Automaty na zkrmování jadra i objemného krmiva.

Zleva Stefan Dieplinger (firma Schauer), Michal Karmazin (Agrico, s. r. o.), Andrea Böhm (majitelka stáje Böhm a ošetřovatelka v jedné osobě), Jiří Jehlička (Agrico, s. r. o.) a Carola Brandt (firma Schauer, specialista na aktivní stáje). Pro zajímavost: pí. Böhm obstarává 53 koní s jedním traktoristou zaměstnaným na půl úvazku.

existují i farmy, kde je zohledněno estetické cítění majitele i jeho finanční možnosti. Něco je ale pro všechny společné – ustajovací areál bez pastvin musí mít rozlohu minimálně 100 m² na jednoho koně. Plocha přístřešku, neboli lehárny, má mít minimálně 10 m² na jednoho koně. Jeden krmný automat Schauer obslouží maximálně 30 koní.

A jaká je finanční náročnost?

Co se týče financí, základní technologie lze

pořídit za cca 500 000 Kč. Nutné stavební prvky závisí na konkrétních podmínkách areálu – je pochopitelně možné využít stávající stavby, pokud již existují. V České republice je v současné době možné a vhodné využít dotaci z Programu rozvoje venkova.

Existuje nějaký obecný návod na vybudování aktivní stáje?

Samozřejmě existují obecné principy, které jsem zmínil a které je nutno respektovat. Záro-

veň se mi líbí, že ve stájích, které jsem navštívil, každý chovatel či farmář vnáší do budování stáje vlastní přístup, který přizpůsobuje svému přesvědčení, poptávce ze strany zájemců o ustájení atd. Viděl jsem tedy aktivní stáj, kde byli ustájení parkuroví koně s výkonností na úrovni našeho S podkování na všechny čtyři končetiny, na druhou stranu hobby stáj, kde koně nebyli ze zásady kováni vůbec... V obou stájích vše fungovalo k naprosté spokojenosti majitelů.

inzerce

SYSTÉM PRO AKTIVNÍ USTÁJENÍ KONÍ

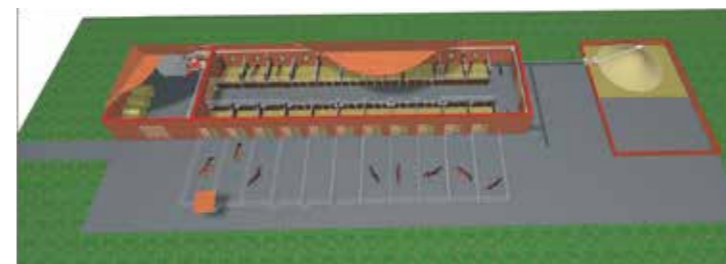

AGRICO s.r.o.
Rybářská 671
379 01 Třeboň II
Tel., fax +420 384 704 111
E-mail: agrico@agrigo.cz
www.agrigo.cz

Inovativní, přátelský, moderní systém ustájení přispívá ke zdraví koní, naplňuje jejich přirozené potřeby, vychází z přirozených instinktů a zároveň usnadňuje práci chovateli a zvyšuje jeho produktivitu při péči o koně.

SYSTÉM KLASICKÉHO USTÁJENÍ KONÍ

Umožňuje kvalitní individuální i skupinové ustájení koní v nových halách i stávajících objektech, zaručuje vysokou zoohygienu ustájení a kulturu ošetřovatelské práce.

Garant
Ing. Jiří Jehlička